

HØVE OG HAVREBJERG VALGMENIGHEDER

- To grundtvigske valgmenigheder
i den danske folkekirke

*Et øjebliksbillede søndag, hvor i alt 554 var igennem og se udstillingen.
Foto: Nikolai Wessel*

VALGMENIGHEDERNES ADRESSER OG TELEFONNUMRE

HØVE VALGMENIGHED

Sorø Landevej 308, Høve, 4261 Dalmose

formand: Lis Eriksen Toelberg, Glænøvej 359, 4230 Skælskør. 58195692.

mail: lis.toelberg@gmail.com

kasserer: Aslaug Bugge, Ærtebjergvej 18, Tjæreby, 4230 Skælskør. Tlf: 40337409.

mail: aslaug@buggeclausen.dk

kirkeværge: Ejvind Petersen, Solbakken 17, 4230 Skælskør, 24756015

graver Berit Jensen, Venslevvej 19, 4261 Dalmose

tlf: 21236866

HAVREBJERG VALGMENIGHED

Krænkerupvej 53, Havrebjerg, 4200 Slagelse

formand: Marianne Højland Larsen, Borrevænget 7, 4270 Høng.

Tlf. 41278070 / 5885 4008 mail: hoejlandlarsen@mail.tele.dk

kasserer: Lise Lundsgaard Randersvej 14, 4200 Slagelse tlf. 23241272,

mail: heningjensen@outlook.dk

kirkeværge: Michael Tønning, Nordvej 5, 4200 Slagelse tlf. 58530777

graver: Leif Juhl tlf. 42317071.

organist: Sanne Nielsen, Rådyrvænget 20, 4200 Slagelse. tlf. 58526226

valgmenighedspræst: Nikolai Wessel, Sorø Landevej 306, Høve. 4261 Dalmose.

Tlf. 61166542 mail: praesten@hoeve-havrebjerg.dk – *fri mandag*.

Høve Marks Forsamlingshus: Anne Grethe Friis, 25372545

valgmenighedernes hjemmeside: www.hoeve-havrebjerg.dk

ANDRE PRAKTISKE OPLYSNINGER

Kirkebil: Vil du gerne I kirke, men er det ikke muligt selv at finde til kirke, kontakt da gerne Nikolai senest lørdag kl. 12, så finder vi en løsning.

Kirkebladet er valgmenighedernes interne blad og udkommer tre gange årligt.

Indlæg til bladet modtages med tak, og kan afleveres til Nikolai Wessel. Stof til næste nummer af bladet skal være Nikolai i hænde senest 1. februar 2024.

Ferie og kurser: Præsten holder ferie i uge 7, 2024. I uge 2-3 har præsten begrænset tilstedeværelse, da han er afsted med Tryggevælde Provsti. Ved akut behov henvises til formændene.

Tryk: HassOlsen, 4230 Skælskør, tlf. 58196474

BREV FRA PRÆSTEN

Nikolai Wessel

Om at finde vej – og finde hjem

En morgen åbnede jeg min mail, og der lå en hilsen fra et medlem, med to smukke digte i. Jeg lovede efterfølgende at bringe dem i det næste kirkeblad, og jeg synes stadig at de er så fine, at vi alle skal have lov til at nyde dem.

*Når vi farer vild,
bliver vi ulykkelige!
Når vi finder hjem,
bliver vi lykkelige!*

*Verden venter og venter?
Og Gud rynker panden!
For Fanden, for Fanden!
Vi er faret vild!
Lad os gå Lykken i møde,
og finde Vejen Hjem!
Og finde Vejen Hjem!*

Carsten Dilling, 2023

Det, som Carsten så flot sætter ord på her, er hjemlængslen, og det er en følelse, som vi ikke nødvendigvis har plads til, i en tid hvor vi skal være forandringsparate, tilbydes årlige Medarbejder-Udviklings-Samtaler (MUS), hvor vi skal finde ud af, hvordan vi udlever vores potentiale mest muligt, og hvordan vi hele tiden skal fortsætte med at udvikle hvem vi er – og hvad vi er. I den verden, hvor vi aldrig kommer helt i mål, og hvor vi ikke må sige nej eller *Stå fast*, som Svend Brinkmann ville have sagt. Så er det fantastisk opløftende at høre fra Carsten, hvordan ikke bare kristendommen, men

også Valgmenighederne kan være hjemmet, som det ikke bare er muligt, men også ønskværdigt at finde tilbage til.

Vi ser det også, når de unge kommer *hjem* og stolt i kirken viser deres dyrebareste – deres børn frem – når de bliver døbt, eller når de kommer *hjem* med hinanden og vælger at blive viet hos os, fordi det trods alt er her, de føler at de hører hjemme, forhåbentligt som både lykkelige og hjemfundne.

Ellers så ser vi frem til, at vi i den kommende tid, begynder at se frem mod en advents- og juletid, med fuld fart. Første gang første søndag i advent, hvor vi genoptager den gamle tradition med en gæstepredikant fra menigheden, hvor Louise Bloch har stillet sig til rådighed, og vil holde prædiken for os.

Derudover kan vi se frem til især de ni læsninger, d. 17. december, kl. 11 i Havrebjerg og kl. 17 i Høve. I Høve, vil Ellen Myrup begynde kl. 13 med et lejlighedskort, hvor alle er hjerteligt velkomne til at komme og øve nogle små lette satser, som skal bruges til gudstjenesten kl. 17. Efter den stemningsfulde gudstjeneste vil vi servere æbleskiver og et glas gløgg, mens vi mærker hvordan julestemningen for alvor indfinder sig.

Men før vi kan få plads til alle advents- og juletidens aktiviteter, så skal kirken gøres klar, og det gør vi til den traditionelle pudседag d. 27. november kl. 9-12.

/NW

NYT FRA HØVE VALGMENIGHED

Lis Eriksen Toelberg

Der er meget at se frem til, når vi kigger i kalenderen. I skrivende stund ser vi frem til Pudsedagen, hvor mangt og meget vil blive *pudset op*, ligesom et nøddehegn vil blive plantet langs kirkegårdens sydside. Og resultaterne vil allerede være synlige, når vi sidder med dette nye kirkeblad i hænderne!

Vi ser også frem til flere Fællessangaftener fra højskolesangbogen, fællessang er nu noget helt særligt. Et nyt initiativ lanceres søndag den 17. december i forbindelse med *De ni læsninger*, hvor ALLE sangglade får mulighed for på dagen fra kl. 13.00-16.00 under ledelse af Ellen Myrup-Andersen at indøve julesange og salmer til opførelse under *De ni læsninger*. Der vil blive serveret kaffe/te kage i en pause, og vi slutter med en forfriskning.

Mandag den 6. november afsluttedes *Nordiske frivillige* i regi af *Menighedsplejen i Danmark* med præsentation af forskningsrapporten *Det frivillige kirkelige arbejde*. 8 personer, repræsentanter fra Høve- og Havrebjerg valgmenigheder og *Liselund*, har igen 1½ år deltaget i både fysiske- og virtuelle møder og konferencer i Haslev og Sigtna. Deltagerne herfra er enige om, at det har været et meget inspirerende forløb, og mødet med dedikerede og engagerede mennesker fra både Norge, Sverige og Danmark har givet ekstra mod på det hjemlige frivillige arbejde. Rapporten vil danne grundlag for temaet til et kommende fællesmøde imellem *Høve* og *Havrebjerg*.

Vi har fra Menighedsplejen fået et fysisk eksemplar til alle deltagerne fra os, men interesserede kan få rapporten tilsendt til jeres indbakke. Skriv om det på mail til lis.toelberg@gmail.com.

Det er dejligt, at A. P. Møller Fonden støtter sådanne tiltag.

Et lille blik tilbage i kalenderen til den tid, hvor solen strålede over Danmark, minder os om en dejlig sommer-udflugt med veteranbus fra Sjælland til det fynske, hvor vi gæstede *Ryslinge Valgmenighed*, *Den frie Lærerskole* og *Friskolearkivet*. Det var på alle måder en rigtig dejlig dag, og en af deltagerne har allerede været på genvisit i *Friskolearkivet* for at søge i arkivalierne fra Ollerup Friskole og Ollerup Højskole. Skulle andre være interesseret i at besøge *Friskolearkivet*, så er I hjerteligt velkomne efter aftale med Lis Toelberg.

Slutteligt vil menighedsrådet gerne ønske jer alle en dejlig december-tid med stearinlys til at lyse op i de mørke aftner. Vi vil også ønske alle et rigtigt godt nytår med stor TAK for alt, vi har nydt og oplevet sammen i 2023. TAK fordi I altid kommer, når vi *kalder!*

NYT FRA HAVREBJERG

Marianne Højland Larsen

Efteråret er forbi og vi har sunget "Nu falmer skoven trindt om land", som er en af de hyppigst afsungne høst- og efterårssalmer. Vi kan nu forberede os på julen og vinteren

Sommersang blev afholdt i august måned i Valgmenigheden, og det var i samarbejde med Sognekirken. Der var en god stemning, det var godt besøgt, omkring 30 personer kom og sang med på et udsnit af sange fra højskolesangbogen.

Tidligere har vi haft lignende fællesarrangementer, og sognekirken vil holde et lignende arrangement til næste sommer, hvor vi fra Valgmenigheden også meget gerne deltager.

Rengøringsdag i kirken i september

Der blev støvsuget, fejlet spindelvæv ned og vasket af i kirken samt pudset messingtøj. Vi fik gjort kirken pænt i stand og tak til jer, som mødte frem til disse praktiske ting.

Kunst og Kirker 11. og 12. november.

Vi har haft en fantastisk kunstudstilling i Havrebjerg Valgmenighed under Kunst og Kirker.

Vores to udstillere var Mette Skov Mærsk fra Vejle, som arbejder med akvarel, og Inga Vestergaard Sørensen fra København som er keramikker, og hendes skulpturer er fremstillet i stentøj. Det gennemgående tema for begge kunst var fugle, som var udtrykt på mange forskellige måder. Vi havde nogle dejlige dage i selskab med dem begge.

I alt 554 personer kom også forbi kirken på de to dage, hvilket vil sige, at vi var den

3. mest besøgte kirke, kun overgået med 3 af Havrebjerg Sognekirke.

Vi bød på kaffe og lidt søde sager, og i dagens anledning havde vi fundet gæstebogen frem, hvor mange havde skrevet en hilsen med ros og begejstring til kunstnerne og en stor interesse for at se kirken og høre om valgmenigheden.

Vi var 12 frivillige, som på skift var til stede i kirken, og tak til alle jer, som hjalp til med at dagene blev vellykkede.

Godt nytår 2023 – Havrebjerg Valgmenighed.

Nytårsaftens eftermiddag, den 31. december kl. 15:00, holder vi en kort andagt i kirken ledsaget af salmer, og efterfølgende får vi et glas boblevand og ønsker hinanden godt nytår.

Det er tredje gang vi samles på denne måde den sidste dag i året, og vi håber at det fremover kan kaldes en tradition.

Alle er velkomne - og tag gerne naboen med også.

Høve Marks forsamlingshus.

Sorø Landevej 308, 4261 Dalmose

Forsamlingshuset til enhver fest, stor eller lille!

Der er året rundt en fantastisk dejlig udsigt fra forsamlingshusets hyggelige lokaler. Der kan dækkes op til 100 kuverter, der er anretterkøkken med industri-opvaskemaskine.

**Kontakt: Anne Grethe Friis på tlf. 25372545
eller Tove Beierholm på tlf. 61716493**

Vi viser meget gerne rundt i forsamlingshuset!

ÆNDERNE MØDTE!

Om Mortensaften i Høve Marks Forsamlingshus

Det var med stor fornøjelse, vi åbnede dørene til Mortensaften i Forsamlingshuset under overskriften: "Kan ænderne mødes?", og vi måtte konstatere, at det kunne de i allerhøjeste grad.

Vi var samlet 32, som havde en rigtig dejlig aften, med et par super gode og møre ænder der blev spist ikke mindre end 8 ænder, derudover var der også rigeligt med både sovs og kartofler – både brunede, hvide og franske – og efterfølgende en omgang risalamande.

Derudover blev der selvfølgelig også sunget med fra højskolesangbogen undervejs, hvor vi kom rundt om både efterårssangene og Kim Larsen.

Imens al maden blev spist, gik snakken lystigt ved de to langborde, som var stillet op, og det var fantastisk forløsende at høre, hvordan det næsten kunne mærkes, at vi her havde født en ny tradition, som vi med glæde kan se frem til i forsamlingshuset de næste mange år, d. 10. november – eller deromkring.

STUDIEKREDS OG STUDIETUR

Rejsende i reformationen

I de to seneste nyhedsbreve, har præsten skrevet om en studietur først på efteråret 2024.

Der har allerede været flere, som har meldt sig som interesserede i at deltage på rejsen, som efterhånden er ved at være godt tegnet op.

Det foreløbigt planlagte er:

Rejsen er fra 9-16. september 2024.

Vi begynder med formiddagskaffe i forsamlingshuset, inden vi kører mod første mål – Haderslev.

Vi vil køre turen i bus, der vil derfor være en deltagerbegrænsning ift. Plads i minibus – alternativt forudsættes en så stor deltagelse, at vi kan låne en lille bus med flere sæder – og en chauffør med stort kørekort.

Turen kommer til at koste omkring 4600 pr. deltager, som dækker enkeltværelse (muligvis mulighed for prisreduktion ved fællesværelser), transport, overnatning og morgenmad på 3- og 4 stjernede hoteller.

Lyder det interessant, er du velkommen til at kontakte præsten, så kan du få tilsendt programmet.

Der vil i forbindelse med turen blive tilbudt en studiekreds, det er ikke obligatorisk at deltage i det ene for at kunne deltage i det andet. Sagt på en anden måde, vil der være mulighed for at komme med på studieturen uden at have deltaget i studiekredsen, som man også er velkommen til at deltage i studiekredsen, selvom man ikke ønsker at rejse med.

Studiekredsen vil danne et grundlag for forståelse af det, vi kommer ned og ser i Tyskland, herunder især de vigtigste nedslag i den tyske senmiddelalderlige kultur og Martin Luthers opvækst og verden.

Der vil komme nærmere information og en smule læsestof senere. Forberedelsen vil søge at være så begrænset som muligt, og al litteratur vil være på dansk.

PRÆDIKEN 23. SØNDAG EFTER TRINITATIS

Prædiken fra gudstjeneste under Kunst og Kirker, i Havrebjerg 2023

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Da gik farisæerne hen og besluttede at fange Jesus i ord. De sendte deres disciple hen til ham sammen med herodianerne, og de sagde: »Mester, vi ved, at du er sanddru og lærer sandt om Guds vej og ikke retter dig efter andre, for du gør ikke forskel på folk. Sig os, hvad du mener: Er det tilladt at give kejseren skat eller ej?« Men Jesus gennemskuede deres ondskab og sagde: »Hvorfor sætter I mig på prøve, I hylere? Vis mig skattens mønt!« De rakte ham en denar. Og han spurgte dem: »Hvis billede og indskrift er det?« »Kejserens,« svarede de. Da sagde han til dem: »Så giv kejseren, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er!« Da de hørte det, undrede de sig og forlod ham og gik deres vej. *Matt. 22, 15-22*

Hvis der er et citat fra bibelen, som man hører gentaget fra politikere, og som de ikke er bange for at sende i retningen af enhver præst, provst eller biskop, som måtte formaste sig til at mene noget politisk, er påstanden om *at give Gud hvad Guds er, og at give kejseren hvad kejserens er*. Det, som vi også kalder toregimente-læren, og at vi ikke skal blande det verdslige regimente og det gudelige regimente.

Den sidste tid, har jeg været meget optaget af digterpræsten Kaj Munk fra Vedersø ude ved vestkysten, derude hvor jeg kommer fra, og hvor jeg kan lide at hente min inspiration, ligesom vores to kunstnere her i dag, tydeligt henter deres inspiration fra naturen som omgiver dem. Jeg har læst en del af Kaj Munk, præsten som nazisterne likviderede ved Hørbylunde Bakke lidt udenfor Silkeborg d. 4. januar 1944.

Allerede i 1941 holdte Munk en prædiken om forholdet mellem tro og politik, og Munk, som den drevne polemiker han var, sagde følgende:

Giv Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er. Den Kristne har sit Hjem i begge de to vældige Riger. Men sker det, at de støder sammen, da ved han strax, til hvem han pligter mest. Det er meget godt alt sammen, men Kristendommen SKAL nu være upolitisk, hævder man. Hvem bestemmer det? Kristendommen tager ikke mod Ordre af nogen. Jajada. Las os saa sige, at der er upolitisk. Naa, er den det? Ja, saamænd. Det er lige saa rigtigt, som det er galt. Man kan være Højremand og Kommunist og alt det derimellem og samtidig et kristent Menneske. For saa vidt er det rigtigt. Kristendommen vil vise sig i Maaden, hvorpaa man er Højremand eller Kommunist. Men skal det forstaas saadan, at Kristendommen pænt har at holde sin Næse fra denne Verdens Ting, saa er det Løgn. Lad os endelig ikke faa Politik ind i Kirken, siges der; det hører vi om i Radioen og læser om i Aviserne; lad os være fri for det i Guds Hus.

Men hvordan hører vi om det i Radioen og fra Avisen? Det kunde være, at vi i Guds Hus skulde høre om det paa en ganske anden Maade, end vi er vant til. Netop. I Guds Husk

skal vi høre om det, der sker ude i Verden, sat i Forhold til Guds Ord.

Der skal ogsaa tales om Kejseren i Kirken, om Kejsereens Forhold til Gud.

Der er dem, der vil bilde os ind, at Kirken er bare et tilflugtssted for Sjælene. Kirken maa ikke give sig af med andet, end hvordan vi faar frelst vor Sjæl.

Ja, det er en køn Religion. Bare lille Jensen kan hytte sig og komme i Himlen, hvad Pokker rager saa Verden ham? Lad den bare gaa ad Helvede til.

Det er en Religion, Kejseren synes om. Den vil han gerne give Statsunderstøttelse. Den sørger for at være af Vejen, hvor han rider frem. Den kommer ham aldrig paa tværs. Det er den Religion, der hedder Gudsbespottelse.

Jamen, Kirken er dog en Helligdom, forklarer man mig; der skal være Ro og Ophøjethed over Gudstjenesten. Naa, skal der det? Ikke hvis det opnaas ved Fortielse og Løgn. Den gudstjeneste, der er bange for Sandheden, er Satanstjeneste. Og Sandheden er ikke rolig og værdig og ophøjet. Den bider og river og slaar.

Sandheden er ikke noget for forsigtige Folk. De skal ikke have Sandhed, men Sofa.

Se, det er jo noget af en opsang, vi her får at den kære Pastor Munk – og ganske klar tale. Og jeg tror, det er en tale, vi trænger til at høre i en tid, hvor værdierne i den grad er til debat.

Selvfulgelig skal vi betale vores skat til staten.

Selvfulgelig skal vi følge landets love.

Men problemet er overhovedet ikke, om vi giver kejseren, hvad kejsereens er. Nej,

problemet er, om vi husker at give Gud, hvad der er Guds.

Så uanset om Jesus nu var blå eller rød – så er og bliver det den dag i dag kirkens profetiske pligt at holde øje med, den svages ret. For hvis hvert eneste menneske er skabt i Guds billede, hvad betyder det så at give Gud, hvad der er Guds.

Jeg hører til dem, der er glad for, at de danske biskopper forleden kom med en udtalelse, hvor de tager afstand fra aktiv døds-hjælp, når de udtaler (At):

En legalisering af døds-hjælp vil efter vores opfattelse

- *overanstrengte det enkelte menneskes selvbestemmelse og se bort fra, at mennesket er påvirkeligt og lever i relationer*
- *være et skridt væk fra den værdsættelse af og omsorg for det enkelte menneskes liv, som hidtil har præget dansk lovgivning*
- *risikere at lægge socialt pres på den enkelte og undergrave modet til at ligge andre til last*
- *risikere at udsætte hele grupper af fysisk eller psykisk lidende og plejekrævende mennesker for en nedvurdering af deres livsværdi.*
- *pålægge mennesker at skulle vurdere andre menneskers liv og/eller udføre handlinger med det formål at forårsage en andens død.*
- *Give sårbare og syge mennesker en opfattelse af, at de lægger deres relationer og samfundet til last.*

Og nej, biskoppernes udtalelse betyder ikke, at så skal alle kristne partout mene det

samme. Uanset hvor meget vi læser i bibelen, så gives der os ingen facitliste på alle livets svære spørgsmål og dilemmaer.

Men biskopperne har, som os andre, pligt til at åbne munden, uanset hvor mange der beder dem om at holde mund og blande sig uden om.

For menneskets skyld, skal de blande sig, skal vi blande os.

For uanset hvor polariseret debatten er lige nu – så ændrer det ikke på, at menneskeliv flere steder i verden, lige nu brutalt ødelægges også i denne time.

Jeg ved godt, at det nærmest er umuligt at mene noget – uden at blive beskyldt for enten at holde med Hamas eller med Israel, med Ukraine eller med Rusland.

Men hvis vi af frygt tier, så er resultatet, at i et samfund hvor alle handler efter øje for øje, ender alle med at blive blinde.

Hævnens vej er og bliver en blindgyde.

Lige så klart og utvetydigt som Hamas' forfærdeligt brutale terrordrab på langt over 1.000 uskyldige civile den 7/10 må - og skal - fordømmes.

Lige så klart og utvetydigt må Israels sønderbombning af Gazas civilbefolkning med tusinder af civile og børn som ofre fordømmes.

Lige så klart og utvetydigt må rabiate jødiske bosætteres statsbeskyttede vold, mord og annektering på Vestbredden fordømmes.

Jøden er skabt i Guds billede.

Muslimen er skabt i Guds billede.

Den kristne er skabt i Guds billede.

At give Gud, hvad Guds er, er at insistere på menneskeværdet i hvert eneste menneske.

At give Gud, hvad Guds er, er at insistere på forsoningens vej selv i den mest uforsonlige konflikt.

Er det besværligt, ja, selvfølgelig.

Er det dilemmafyldt, ja, selvfølgelig.

Men flere tusindes fakkeltog torsdag aften med deltagere af jøder, kristne og muslimer fra både venstrefløj og højrefløj på 85-året for de knuste ruders nat, *krystalnatten*, viser en anden vej end hævnens og uforsonlighedens.

Løsningen er *ikke* antisemitisme og jødehad.

Løsningen er *ikke* islamofobi.

Løsningen er *ikke* frygtsomt at tie stille.

Forsoningens vej er at *fastholde*, at vi alle er forpligtet på at give Gud, hvad der er Guds.

Eller, sagt med Kaj Munks stærke ord:

Giv Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er.

Den Kristne har sit Hjem i begge de to vældige Riger. Men sker det, at de støder sammen, da ved han strax, til hvem han pligter mest.

Amen

GUDSTJENESTER

DECEMBER 2023 – APRIL 2023

DATO	SØNDAGENS NAVN	HØVE	HAVREBJERG
3/12	1. søndag i advent	9	11
		Gæsteprædikant: Louise Bloch	
17/12	3. søndag i advent	17	11
24/12	Juleaften	16	14
25/12	Juledag		10
26/12	Juledag	10	
31/12	Nytårsaftensdag		16
1/1	Nytårsdag	fælles med nytårskurset på Liselund kl. 16	
7/1	1. s. e. helligtrekonger	9	11
21/1	Sidste s. e. helligtrekonger	11	9
4/2	Seksagesima	Gudstjeneste på Liselund kl. 10	
3/3	3. søndag i fasten	11	9
24/3	Palmesøndag	9	11
29/3	Langfredag	11	
31/3	Påskedag	11	9